Rīga, 19.10.2026.
Nr. AJP-ID-26/047

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija
sprk@sprk.gov.lv

Par konsultāciju dokumentu "Noteikumi par informāciju elektroenerģijas un dabasgāzes galalietotājiem"

SIA "AJ Power" (**AJ Power**) iesniedz šādus iebildumus par Regulatora 2026. gada 5. oktobrī konsultācijām nodoto lēmuma projektu "Noteikumi par informāciju elektroenerģijas un dabasgāzes galalietotājiem" (**Projekts**), kas aizstās Regulatora 2020. gada 3. decembra lēmumu Nr. 1/16 un pārņems Direktīvu (ES) 2019/944, (ES) 2023/1791 un (ES) 2024/1788 (turpmāk – Direktīvas) prasības:

1) 3. punkts, 3.11.–3.19. apakšpunkts (un attiecīgie 10. punkta apakšpunkti):
Direktīvas 2019/944 18. panta 1. punkts prasa, lai rēķini būtu skaidri, kodolīgi un viegli saprotami, un preambulas 48. apsvērums šo prasību skaidro tā, ka rēķinā jāizceļ neliels skaits galveno informācijas elementu. Šim principam atbilst spēkā esošie SPRK noteikumi, kuros ir skaidri uzskaitīta rēķinā obligāti norādāmā informācija.

Projekts šo sarakstu papildina ar deviņiem jauniem elementiem (3.11.–3.19. apakšpunkts, dabasgāzei – 10.11.–10.20. apakšpunkts) un visu informāciju attiecina uz „rēķiniem un rēķinu informāciju", nedefinējot, kas ir rēķina informācija. Tādējādi kļūst neskaidrs, kas obligāti jāiekļauj pašā rēķinā un kas var tikt sniegts citā veidā. Katrs tirgotājs šo jautājumu risinās atšķirīgi, rēķini kļūs apjomīgāki, un galalietotājam būtiskākā informācija, kas ir maksājamā summa un apmaksas termiņš, kļūs mazāk pamanāma. Salīdzinājumā ar esošo regulējumu tas galalietotāja informētību nevis uzlabos, bet pasliktinās.

Šāda pieeja nav nepieciešama arī Direktīvas izpildei. Direktīvas I pielikums pats nošķir informāciju, kas jānorāda rēķinā (1.1. un 1.2. punkts), no informācijas, ko var sniegt kopā ar rēķinu vai ar norādi tajā (1.3. punkts – patēriņa salīdzinājums, energoefektivitātes kontakti, salīdzinājums ar vidējo lietotāju). Preambulas 48. apsvērums tieši pieļauj, ka rēķinā tiek norādīts, kur galalietotājs informāciju var atrast tīmekļvietnē vai mobilajā lietotnē. Šis risinājums ir ērts gan galalietotājam, gan tirgotājam, jo ļauj saturiski un vizuāli atšķirīgu informāciju sniegt piemērotā formā.

Lūdzam saglabāt spēkā esošo pieeju un noteikumos atsevišķi uzskaitīt rēķinā obligāti norādāmo informāciju. Pārējai informācijai lūdzam noteikt obligāto saturu, bet sniegšanas veidu atstāt tirgotāja ziņā, ja informācija ir viegli un uzskatāmi pieejama. Lūdzam noteikumos skaidri paredzēt, ka 3.11., 3.12., 3.17., 3.19. un attiecīgo 10. punkta apakšpunktu prasības ir izpildītas, ja informācija ir pieejama tirgotāja vai sistēmas operatora tīmekļvietnē, mobilajā lietotnē vai pašapkalpošanās sistēmā un rēķinā ir norāde uz to, vai ja tā pievienota rēķinam kā atsevišķs dokuments. Vienlaikus lūdzam definēt terminu „rēķina informācija".

2) 3.7. un 10.7. apakšpunkts:
Projekts prasa norādīt „nodokļus", nenosakot, kuri nodokļi un kādā veidā jānorāda, ja tie jau ir iekļauti produkta cenā. Tas rada risku, ka viens maksājums tiek uzrādīts divreiz. Direktīvas I pielikuma 3. punkts paredz, ka cenas sadalījumā izmanto trīs komponentes: enerģija un piegāde, tīkls, kā arī nodokļi un nodevas. Lūdzam precizēt, ka atsevišķi norāda pievienotās vērtības nodokli, bet citus nodokļus, tikai tad, ja tie nav iekļauti cenā, un saskaņot prasību ar I pielikuma 3. punktu.

3) 3.11. un 10.11. apakšpunkts:
Direktīvas I pielikuma 1.3. punkta a) apakšpunkts pieļauj grafisko patēriņa salīdzinājumu sniegt ne tikai rēķinā, bet arī kopā ar to vai ar norādi rēķinā. Projekts turpretim prasa salīdzinājumu ietvert

SIA AJ POWER
Reģ. Nr. 40103780693
Daugavgrīvas iela 21, Rīga, LV-1048
E: info@ajpower.lv

pašā rēķinā, kas nozīmē būtiskas rēķinu sagatavošanas sistēmu izmaiņas, turklāt tirgotāja rīcībā ne vienmēr ir iepriekšējā gada dati. Tas pārsniedz Direktīvas prasības un rada nesamērīgu slogu, jo galalietotājiem šī informācija jau ir pieejama sadales sistēmas operatora pašapkalpošanās portālā. Lūdzam noteikt, ka 3.11. un 10.11. apakšpunkta prasība ir izpildīta, ja tirgotājs rēķinā norāda pašapkalpošanās sistēmu, kurā salīdzinājums ir pieejams.

4) 3.13. un 10.13. apakšpunkts:
Direktīvas I pielikuma 1.2. punkta f) apakšpunkts ļauj norādīt tirgotāja maiņas kodu vai piegādes vietas identifikācijas kodu, taču Projekts nenosaka, kurš no tiem jāizmanto un kā rīkoties galalietotājiem ar vairākiem objektiem. Lūdzam noteikt, ka norāda sistēmas operatora piešķirto objekta kodu un galalietotājiem ar vairākiem objektiem atļaut kodus norādīt rēķina specifikācijā.

5) 3.14., 3.15., 10.15. un 10.16. apakšpunkts:
Direktīvas I pielikuma 1.2. punkta g) apakšpunkts prasa informāciju par ārpustiesas strīdu izšķiršanu un atbildīgās institūcijas kontaktinformāciju, savukārt Projekta 3.14. un 10.15. apakšpunkts attiecas uz visiem „domstarpību izšķiršanas līdzekļiem". Lūdzam saskaņot formulējumu ar Direktīvu un noteikt, ka prasības ir izpildītas ar īsu norādi par galalietotāja tiesībām uz ārpustiesas strīdu izšķiršanu un tirgotāja maiņu, norādot atbildīgās institūcijas kontaktinformāciju un saiti uz detalizētu informāciju tirgotāja tīmekļvietnē.

6) 3.16. un 10.17. apakšpunkts:
Direktīvas 2019/944 14. panta 1. punkts paredz cenu salīdzināšanas rīkus vismaz mājsaimniecībām un mikrouzņēmumiem, kuru paredzamais gada patēriņš ir mazāks par 100 000 kWh. Šie rīki salīdzina standarta piedāvājumus un nav izmantojami komersantiem ar individuāli noteiktām cenām un līguma nosacījumiem, tāpēc norāde uz tiem šādiem galalietotājiem nesasniedz informēšanas mērķi. Turklāt Direktīvas 14. panta 1. punkts pats pieļauj galalietotājus par salīdzināšanas rīku pieejamību informēt ne tikai rēķinā vai kopā ar to, bet arī citādi. Lūdzam noteikt, ka prasība obligāti piemērojama mājsaimniecībām un mikrouzņēmumiem, bet pārējiem galalietotājiem to var izpildīt ar norādi tirgotāja tīmekļvietnē vai līgumā.

7) 3.17. un 10.18. apakšpunkts:
Tirgotājs nevar nodrošināt piekļuvi informācijai, ko tās turētājs nav publicējis. Neviens tiesību akts sistēmas operatoram neuzliek pienākumu aprēķināt un publicēt salīdzināmu galalietotāju vidējo patēriņu, nav noteiktas lietotāju kategorijas un aprēķina metodika, bet dabasgāzei datu avots nav norādīts vispār. Turklāt konsultāciju dokumentā norādīts, ka citas institūcijas un sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji Projekta izstrādē nav iesaistīti. Lūdzam noteikt atbildīgo datu publicētāju, lietotāju kategorijas un aprēķina metodiku, kā arī paredzēt, ka tirgotāja pienākums iestājas pēc datu publicēšanas un ir izpildīts ar norādi uz attiecīgo publikāciju.

8) 3.18. un 10.19. apakšpunkts:
Direktīvas I pielikuma 1.2. punkta h) apakšpunkts prasa norādīt Direktīvas 25. pantā minēto vienoto kontaktpunktu, taču Projekts nenosaka, kura Latvijas institūcija pilda šīs funkcijas. Bez tā tirgotāji rēķinos var norādīt atšķirīgu informāciju. Lūdzam Projektā noteikt institūciju un kontaktinformāciju, kas jānorāda rēķinos.

9) 5. un 12. punkts:
Direktīvas I pielikuma 4. punkts nosaka, ka papildu informācija par vēsturisko patēriņu sniedzama, ciktāl tā ir pieejama, un ka detalizētos datus var nodrošināt internetā. Komercuzskaites dati primāri ir sistēmas operatora rīcībā, un par laiku pirms līguma noslēgšanas tirgotājam to nav. Savukārt 5.3. apakšpunkts (cenas atšifrējums katram 15 minūšu intervālam) ir nacionāla papildprasība, kuras pamatojums konsultāciju dokumentā nav sniegts. Lūdzam papildināt 5. un 12. punktu ar vārdiem „ciktāl šie dati tirgotājam ir pieejami", paredzēt, ka prasība ir izpildīta ar norādi uz sistēmas operatora pašapkalpošanās sistēmu, kā arī pamatot vai svītrot 5.3. apakšpunktu.

SIA AJ POWER
Reģ. Nr. 40103780693
Daugavgrīvas iela 21, Rīga, LV-1048
E: info@ajpower.lv

10) 8. Punkts:
Direktīvas I pielikuma 5. punkts produktu līmenī prasa norādīt tikai energoresursu sastāvu, bet informāciju par ietekmi uz vidi, par tirgotāja kopējo energoresursu struktūru. Prasība ietekmi uz vidi norādīt katram produktam atsevišķi pārsniedz Direktīvu, un, tā kā nav noteikta vienota CO_2 emisiju un radioaktīvo atkritumu aprēķina metodika, tirgotāju sniegtā informācija nebūs salīdzināma. Lūdzam noteikt, ka ietekmi uz vidi norāda tirgotāja līmenī, vai, ja produktu līmenis tiek saglabāts, noteikt vienotu metodiku un datu avotus.

11)10.14. apakšpunkts, 14. un 15. punkts:
Nav skaidrs, vai rēķinā jānorāda līgumā noteiktais vai faktiski apliecinātais atjaunīgās gāzes īpatsvars un uz kāda pamata norādāms mazoglekļa gāzes īpatsvars, ja tās sertificēšanas sistēma vēl nedarbojas. Turklāt 14. punkts prasa izcelsmes informāciju publicēt līdz 1. aprīlim, bet 15. punkts ļauj izmantot gāzes izcelsmes apliecinājumus, kas izlietoti līdz tam pašam datumam, tāpēc pilnīgu informāciju laikā sagatavot nav iespējams. Lūdzam noteikt, ka (i) rēķinā norāda līgumā noteikto īpatsvaru, bet faktisko gada informatīvajā materiālā, (ii) mazoglekļa gāzes īpatsvaru prasīt pēc tās sertificēšanas ieviešanas un (iii) 14. punktā termiņu mainīt uz 31. jūliju, saskaņojot to ar 6., 8. un 13. punktu.

12)18. punkts:
Direktīvas I pielikuma 2. punkts paredz rēķinu par faktisko patēriņu vismaz reizi gadā, bet biežāk (reizi sešos vai trijos mēnešos vai ik mēnesi) rēķina informāciju, kuru pie attālināti nolasāma skaitītāja var nodrošināt arī internetā. Projekta 18. punkts turpretim visos gadījumos prasa izsniegt rēķinu, tas ir, darījuma attaisnojuma dokumentu. Tas pārsniedz Direktīvas prasības un ierobežo ikmēneša vienlīdzīgo maksājumu un ikgadējās norēķinu sistēmas izmantošanu. Lūdzam 18.2.–18.4. apakšpunktā vārdu „rēķinu" aizstāt ar vārdiem „rēķinu vai rēķina informāciju".

13)23. Punkts:
Konsultāciju dokumentā atzīts, ka tirgotājiem paliek aptuveni divu mēnešu pārejas periods. Pēc konsultāciju beigām 20. oktobrī un lēmuma publicēšanas tas būs vēl īsāks un sakritīs ar gada nogali, tāpēc norēķinu sistēmu izmaiņas nav iespējams izstrādāt un notestēt. Nav arī noteikts, vai jaunās prasības piemēro rēķiniem par 2026. gada decembri. Lūdzam no 2027. gada 1. janvāra piemērot tikai tās prasības, kas jau ir spēkā esošajos noteikumos, bet jaunās tehniskās prasības piemērot norēķinu periodiem, kas sākas no 2027. gada 1. jūlija.

14) Vispārējs iebildums:
Konsultāciju dokuments atzīst, ka tirgotājiem radīsies sistēmu pielāgošanas izmaksas, bet secinājums par „nebūtisku" administratīvā sloga palielinājumu nav pamatots ar aplēsēm. Nav nodalītas Direktīvu prasības no nacionālajām papildprasībām (piemēram, 5.3. apakšpunkts, 8. un 18. punkts) un nav vērtētas Direktīvās pieļautās mazāk apgrūtinošās alternatīvas. Turklāt Projekts prasības vienādi attiecina uz mājsaimniecībām un juridiskajām personām, lai gan 3.6. apakšpunktā pats šādu nošķiršanu paredz. Lūdzam papildināt ietekmes izvērtējumu ar atbilstības tabulu starp Projekta punktiem un Direktīvu normām, nacionālās papildprasības attiecināt tikai uz mājsaimniecībām.

Ņemot vērā minēto, AJ Power lūdz Regulatoru:

1. ņemt vērā šajā vēstulē izteiktos iebildumus un priekšlikumus un attiecīgi precizēt Projektu;
2. Projekta precizēto redakciju pirms lēmuma pieņemšanas nodot atkārtotām konsultācijām ar tirgus dalībniekiem.

Ar cieņu,
SIA AJ Power
Pārdošanas direktors Mārtiņš Jansons

SIA AJ POWER
Reģ. Nr. 40103780693
Daugavgrīvas iela 21, Rīga, LV-1048
E: info@ajpower.lv